

Sygn. akt I ACa 137/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 sierpnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Jerzy Nawrocki (spr.)
Sędzia:	SA Jolanta Terlecka
Sędzia:	SA Ewa Popek
Protokolant	stażysta Agnieszka Zdanowicz - Martyna

po rozpoznaniu w dniu 6 sierpnia 2015 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa J. U.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w A.

o stwierdzenie nieważności uchwały, ewentualnie uchylenie uchwały

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 29 grudnia 2014 r. sygn. akt IX GC 381/14

I. prostuje niedokładność w oznaczeniu przedmiotu sprawy w zaskarżonym wyroku Sądu Okręgowego poprzez dopisanie po słowach „o stwierdzenie nieważności uchwały” słów „ewentualnie uchylenie uchwały”;

II. oddala apelację;

III. zasądza od J. U. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w A. kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

I A Ca 137/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Lublinie po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2014 r. w Lublinie na rozprawie sprawy z powództwa J. U. przeciwko „(...)Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w A. o stwierdzenie nieważności uchwały oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego 397 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powód J. U. w pozwie z dnia 17 lipca 2014r. wnosił o stwierdzenie nieważności uchwały nr 5 w przedmiocie odmowy dokonania zmian w umowie spółki zgodnie z jego wnioskiem podjętej w dniu 17 czerwca 2014r. przez Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników pozwanej Spółki.

W przypadku nieuwzględnienia powództwa wnosił o uchylenie uchwały jako sprzecznej z dobrymi obyczajami w zakresie równych praw wszystkich wspólników, a także mającej na celu pokrzywdzenie powoda jako wspólnika.

Sąd Okręgowy ustalił, że Spółka z o.o. (...) w A. została powołana na podstawie umowy z dnia 2 marca 1992r.

Na podstawie uchwały z dnia 25 lutego 2003r. uchwalono jednolity jej tekst umowy Spółki. Ostatnio ujawnione w KRS zmiany umowy spółki z jednoczesnym przyjęciem tekstu jednolitego zostały dokonane w dniu 17 czerwca 2011r. na mocy uchwały nr 1, która była przedmiotem powództwa o stwierdzenie nieważności, ewentualnie uchylenie uchwały wytoczonego przez wspólnika, powoda w sprawie niniejszej J. U. [sygn. akt IX GC 271/11 SO].

Powód kwestionował wówczas zasadność dokonania zmian w umowie spółki w szczególności wyłączenia indywidualnego prawa kontroli wspólników w przypadku powołania Rady Nadzorczej oraz wyłączenia samodzielnego wykonywania prawa nadzoru przez członka rady nadzorczej i wprowadzenia kolegialnego decydowania przez Radę Nadzorczą o terminie i zakresie kontroli oraz o osobach, które z jej upoważnienia będą delegowane do wykonania czynności kontrolnych.

Sądy obu instancji nie podzieliły twierdzeń powoda, że zaskarżone uchwały godzą w interesy spółki, oraz że w wyniku wprowadzonych nimi zmian do umowy doszło do jego pokrzywdzenia jako wspólnika.

Sąd w treści uzasadnienia zaznaczył, że zasada wyłączenia prawa indywidualnej kontroli wspólników, została przewidziana w umowie spółki na mocy uchwały podjętej jednomyślnie przez wspólników w dniu 25 lutego 2003r., zaś wyłączenie indywidualnej kontroli członka Rady Nadzorczej, przewidziane treścią zaskarżonej uchwały, nie dotyczy praw wspólnika tylko członka Rady Nadzorczej, którego tej kontroli nie pozbawia, a jedynie wprowadza system kolegialnej kontroli (vide uzasadnienie S.A. w sprawie sygn. akt IACa 579/11 k. 192).

Sądy orzekające nie podzieliły również zarzutu powoda, że zmiany umowy wprowadzone zaskarżoną uchwałą nr (...)prowadziły do pokrzywdzenia powoda jako wspólnika bądź, że godziły w interesy spółki.

Wyrokiem z dnia 19 września 2011r. wydanym w powołanej sprawie Sąd Okręgowy oddalił powództwo i wyrok ten uprawomocnił się (wyrok S.A. w Lublinie z dnia 8 grudnia 2011r., sygn. akt IACa 579/11).

Jest bezsporne, że podłoże toczących się sporów wynika z narastającego konfliktu między powodem a pozostałymi wspólnikami. Jak wynika ze struktury własnościowej spółka posiada czterech udziałowców, którzy dysponują po 20 udziałów o równej wartości każdy (odpis z KRS k.13-14).

W § 17 ust 4. Statutu Spółki postanowiono, że w Zgromadzeniu Wspólników jednemu udziałowi odpowiada jeden głos (jednolity tekst statutu k. 109v). Z aktualnego odpisu KRS wynika, że wspólnicy nie pełnią funkcji w zarządzie, natomiast trzech wspólnicy poza powodem wchodzi w skład Rady Nadzorczej. Do dnia 28 maja 2013r. (data wygaśnięcia mandatu członka Rady Nadzorczej) członkiem Rady był również powód, jednakże głosami pozostałych wspólników nie został powołany na członka Rady nowej kadencji (uchwała k. 35, okoliczność niesporna).

Fakt ten niewątpliwie spowodował nasilenie konfliktu i podjęcie przez powoda ponownych działań zmierzających do uzyskania możliwości indywidualnego kontrolowania Spółki.

Powód dążył do dokonania zmian w umowie Spółki, na podstawie których spółka nabywając jego udziały w drodze umorzenia doprowadziłaby do jego wyjścia ze spółki, na jego warunkach, dotyczących ustalenia wartości udziałów, które miałyby podlegać umorzeniu.

Powód wnosił o podjęcie przez Zgromadzenie Wspólników w dniu 17 czerwca 2014r. uchwały nr 4 w trybie art.232 k.s.h. w zw. z §18 Statutu na dzień o zmianach w umowie spółki, których istota sprowadzała się do przyjęcia w jej postanowieniach zasady przymusowego umorzenia udziałów w rozumieniu art. 199 §2 i 4 k.s.h. z ustaleniem ceny nabycia wynikającej z wartości przedsiębiorstwa w przypadku braku skorzystania z prawa „pierwokupu” przez pozostałych wspólników i braku z ich strony oferty nabycia.

Nadto powód proponował wprowadzenie zasady jednomyślności przy podejmowaniu uchwał w przedmiocie dopłat oraz wymogu zgody wszystkich członków Rady Nadzorczej w przypadku gdy powołanie dotyczy osoby spoza grona wspólników, możliwości wyznaczania przez każdego wspólnika członka Rady Nadzorczej bądź osobistego wykonywania jego uprawnień.

W zakresie funkcjonowania Rady Nadzorczej powód proponował, m.in. by każdy członek Rady miał prawo żądania wszelkich dokumentów spółki celem sporządzenia notatek.

Uchwała nr 4 w przedmiocie zmian umowy Spółki w proponowanym przez powoda brzmieniu nie została podjęta przy ilości 60 głosów przeciwnych i przy 20 głosach „za”(protokół notarialny k.20 v.)

Powód zawnioskował przyjęcie uchwały kolejnej nr 5 o odmowie dokonania proponowanych zmian, która w brzmieniu negującym proponowane przez niego zmiany pozwalała mu głosować przeciw takiej decyzji, co jak sam twierdził miało posłużyć stworzeniu legitymacji do jej zaskarżenia jako powiązanej z uchwałą nr 4.

W konsekwencji doszło do podjęcia uchwały nr 5 „o nieuwzględnieniu wniosku J. U. w przedmiocie zmiany umowy spółki wg projektu zawartego we wniosku z dnia 5 maja 2014r.” [k.20v.]

W ocenie Sądu Okręgowego skoro intencją powoda było wprowadzenie postulowanych zmian do umowy spółki, to w efekcie rozpoznania tego sporu nawet w przypadku korzystnego dla niego rozstrzygnięcia celu tego by nie uzyskał. Celem zaskarżenia uchwały nie było zatem ukształtowanie relacji wewnątrz spółki między wspólnikami oraz między wspólnikami i organami z poszanowaniem zasad bądź wyeliminowanie uchwały niezgodnej z prawem lecz uzyskanie dezaprobaty Sądu dla podjętej uchwały o odmowie dokonania zmian w postulowanym przez powoda zakresie, co dawałoby uzasadnienie stanowisku powoda o krzywdzących go jako wspólnika unormowaniach w umowie spółki (k. 136 protokół z rozprawy).

Sąd Okręgowy uznał, że aktualne brzmienie umowy Spółki ukonstytuowane w trybie kontroli Sądu przeprowadzonej nad uchwałą wprowadzającą ostatnio dokonane zmiany do umowy nie budzi zastrzeżeń pod kątem zgodności zapisów z treścią ustawy.

Zaskarżona uchwała nr 5, którą Zgromadzenie Wspólników odmówiło wprowadzenia zmian dotychczasowej treści umowy Spółki, nie naruszyła istniejącego stanu prawnego. Z tych względów brak jest podstaw do uznania, że podjęta uchwała nr 5, jest sprzeczna z ustawą, a to przesądza o bezzasadności roszczenia o stwierdzenie nieważności uchwały na podstawie art. 252 ksh.

Postulowane przez powoda zmiany sprowadzają się do realizacji możliwości sprawowania indywidualnej kontroli nad spółką, co pozostaje w sprzeczności z opartym na zasadzie większości systemem podejmowania decyzji. By móc uzyskać akceptację dla proponowanych treści uchwał powód winien uzyskać przychyłność dwóch wspólników.

Zaskarżona uchwała nie narusza art. 20 k.s.h. Zasada równości, którą statuuje art. 20 k.s.h. odnosi się do jednakowego traktowania wspólników co dotyczy ich praw udziałowych. Zasada ta nie może być rozciągnięta na inne stosunki spółki, niewiążące się z prawami wspólnika (na przykład w związku z jego działaniem w zarządzie, radzie nadzorczej). Wiąże się ona z podejmowaniem uchwał przez wspólników.

W kontekście powyższych ustaleń Sąd nie znalazł podstaw do przyjęcia by skarżona uchwała odmawiająca wprowadzenia proponowanych przez powoda zmian wyczerpywała przesłanki powództwa opartego na treści art. 249

k.s.h. tj. by była sprzeczna z umową spółki bądź dobrymi obyczajami i godziła w interesy spółki lub miała na celu pokrzywdzenie wspólnika.

Z tych względów Sąd powództwo oddalił. O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. art. 98 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł powód zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości i zarzucając mu:

1. nierozpoznanie istoty sprawy polegające na uznaniu, że powództwo zmierzające do uznania Uchwały (...)sp. z o.o. nr (...) z dnia 17 czerwca 2014 roku (zwaną dalej: Uchwałą (...) nr(...))za nieważną, ewentualnie jej uchylenie w trybie art. 249 ksh nie znajduje oparcia w przepisach art. 3 i 20 ksh oraz obowiązującej wspólników umowie spółki, a nadto nie narusza dobrych obyczajów, nie krzywdzi wspólnika i nie narusza interesów spółki;

2. sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych poczynionych przez sąd I instancji z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, iż powód nie udowodnił, aby zaskarżona uchwała (...) nr (...) z dnia 17 czerwca 2014 r. została podjęta z naruszeniem przepisów art. 3 i 20 k.s.h., podczas gdy powód poprzez wskazanie w jaki sposób do chwili obecnej realizowane są tylko i wyłącznie interesy korporacyjne większościowych wspólników wykazał nadużycie prawa, a nadto spełnia przesłanki z art. 249 ksh oraz polegającą na przyjęciu, że powód nie udowodnił przesłanek przemawiających za uchyleniem Uchwały (...) nr (...) podjętych w dniu 17 czerwca 2014 r. ze względu na sprzeczność z dobrymi obyczajami, godzenie w interes spółki i cel pokrzywdzenia wspólnika mniejszościowego w sytuacji, gdy: powód wykazał oraz udowodnił że istniejący sposób wykonywania uprawnień korporacyjnych przez pozostałych (większościowych wspólników) w sposób oczywisty zmierza do marginalizowania powoda jako wspólnika, poprzez skuteczne blokowanie jego udziału w organach spółki, uniemożliwienie mu kontroli spółki, a nadto pozbawienie go praw dywidendowych;

3. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 20 k.s.h. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż wyznacza on tylko granice swobody kształtowania treści stosunku spółki z ograniczona odpowiedzialnością jedynie w zakresie kształtowania praw udziałowych, podczas gdy treść wyrażonej w nim zasady daje podstawę do ochrony praw wspólników mniejszościowych;

4. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 227 ksh w zw. z art. 17 k.s.h. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że tylko uchwała Zgromadzenia Wspólników skutkującą realną zmianą istniejącego stanu prawnego wyznaczonego obowiązującą umową spółki spełnia wymogi do jej zaskarżenia;

5. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 249 § 1 ksh poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że skarżona Uchwała (...) nr (...) z dnia 17 czerwca 2014 roku nie jest sprzeczna z dobrymi obyczajami, nie godzi w interesy spółki i nie ma na celu pokrzywdzenia wspólnika (powoda)

6. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 k.p.c. poprzez pominięcie przy ocenie roszczenia przedstawionego i nie kwestionowanego przez pozwaną stanu faktycznego wskazującego na długotrwały proces skierowany na faktyczne umniejszanie praw udziałowych powoda i w konsekwencji brak wszechstronnego rozważenia zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i oczywiście nieprawidłową ocenę materiału dowodowego poprzez oddalenie powództwa.

Wskazując na powyższe pozwany wniósł o:

1. zmianę wyroku i uwzględnienie powództwa;

2. zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powoda kosztów procesu za obie instancje w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych, ewentualnie o:

3. uchylenie Wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu celem ponownego rozpoznania.

Pozwana Spółka wносиła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest bezzasadna. Sąd Apelacyjny w całości przyjmuje za własne ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego przyjęte u podstaw wydanego wyroku. Zarzuty naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów prawa procesowego nie są uzasadnione.

Oczywiście nie jest uzasadniony zarzut nierozpoznania istoty sprawy skoro przedmiotem oceny i orzekania przez Sąd była ocena czy zaskarżona uchwała nr(...)nie jest sprzeczna z ustawą [art. 252 § 1 ksh], umową spółki bądź dobrymi obyczajami i czy jako taka godzi w interesy spółki lub ma na celu pokrzywdzenie współnika [art. 249 § 1 ksh.]

Zarzut sprzeczności ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego [pkt 2 apelacji] nie wskazuje na czym owe sprzeczności miałyby polegać, a jedynie odnosi się do stwierdzenia wadliwie zastosowanego przez Sąd art. 3 i 20ksh. Zarzuty naruszenia wskazanych przepisów prawa materialnego w ogóle nie przystają do przedmiotu sporu w sprawie niniejszej i okoliczności faktycznych, w których spór powyższy powstał.

Rozstrzygając niniejszy spór nie można bowiem pomijać, że zaskarżona uchwała nr (...) - tak jak wskazywał Sąd Okręgowy stanowi jedynie potwierdzenie niepodjęcia przez Zgromadzenie Wspólników uchwały nr (...) przedmiotem której były postulowane przez powoda zmiany w umowie Spółki proponowane przez powoda.

Wątpliwości musi zatem budzić sama możliwość zaskarżenia uchwały nr (...) do Sądu czy to w trybie art.252 § 2 ksh, czy to w trybie art. 249 § 2 ksh. Sąd Apelacyjny zgadza się bowiem z oceną Sądu Okręgowego, że nawet uwzględnienie powództwa w sprawie niniejszej w żaden sposób nie zmieniałoby istniejącego stanu rzeczy w relacjach pomiędzy Spółką a powodem. Stan tych relacji pozostawałby taki sam jak po niepodjęciu uchwały nr(...). Powód nawet wskutek pozytywnego rozstrzygnięcia i uwzględnienia powództwa w sprawie niniejszej, nie uzyskałby możliwości doprowadzenia do podjęcia przez Spółkę uchwały, o treści postulowanej przez niego we wniosku z dnia 5 maja 2014r. Przedmiotem oceny w sprawie niniejszej pozostaje bowiem wyłącznie uchwała nr (...) której treść potwierdza jedynie niepodjęcie przez Spółkę uchwały innej, uchwały nr(...).

Pomijając tę kwestię jako drugorzędną dla rozstrzygnięcia o zarzutach apelacyjnych gdyż Sąd Okręgowy rozpoznał merytorycznie roszczenie powoda, Sąd Apelacyjny w całości podziela ocenę Sądu Okręgowego o braku podstaw do stwierdzenia nieważności uchwały nr(...), bądź jej uchylenia.

Zmiany umowy Spółki dokonane uchwałą nr 1 z 17 czerwca 2011r. były przedmiotem oceny Sądu w sprawie(...). Powództwo wniesione przez powoda o stwierdzenie nieważności tej uchwały bądź jej uchylenie zostały prawomocnie oddalone. Sąd uznał zatem, że stan prawny powstały po przyjęciu uchwały nr 1 jest zgodny z prawem.

Nieprzyjęcie uchwały nr (...), której treść prowadziła do zmiany stanu prawnego spółki, nie mogło być zatem sprzeczne z ustawą, czy też sprzeczne z umową spółki bądź dobrymi obyczajami a przez to godzić w interesy spółki lub doprowadzić do pokrzywdzenia współnika, gdyż nie zmieniało stanu prawnego spółki i współników w stosunku do stanu już istniejącego. Przedmiotem uchwały nr (...) jest wyłącznie potwierdzenie faktu nieprzyjęcia przez organy Spółki uchwały nr (...).

Wskazany w apelacji powoda przepis art. 227 ksh dotyczy wyłącznie trybu podejmowania uchwał. Natomiast art. 17 ksh dotyczy trybu dokonywania czynności prawnych przez Spółkę. Przepisy te nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu w sprawie niniejszej. Do naruszenia przez Sąd prawa materialnego poprzez naruszenie powyższych przepisów w ogóle nie mogło dojść.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda na podstawie art. 385 kpc jako bezzasadną i na podstawie art. 98 § 1 kpc w zw. z § 2 ust. 2 , § 11 pkt 21 i § 13 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu [Dz.U. 163, poz.1348], zasądził od powoda na rzecz pozwanej koszty procesu w postępowaniu apelacyjnym w kwocie 270zł.